

Sarajevo, 26.12.2022. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
19.12.2022. – 23.12.2022.

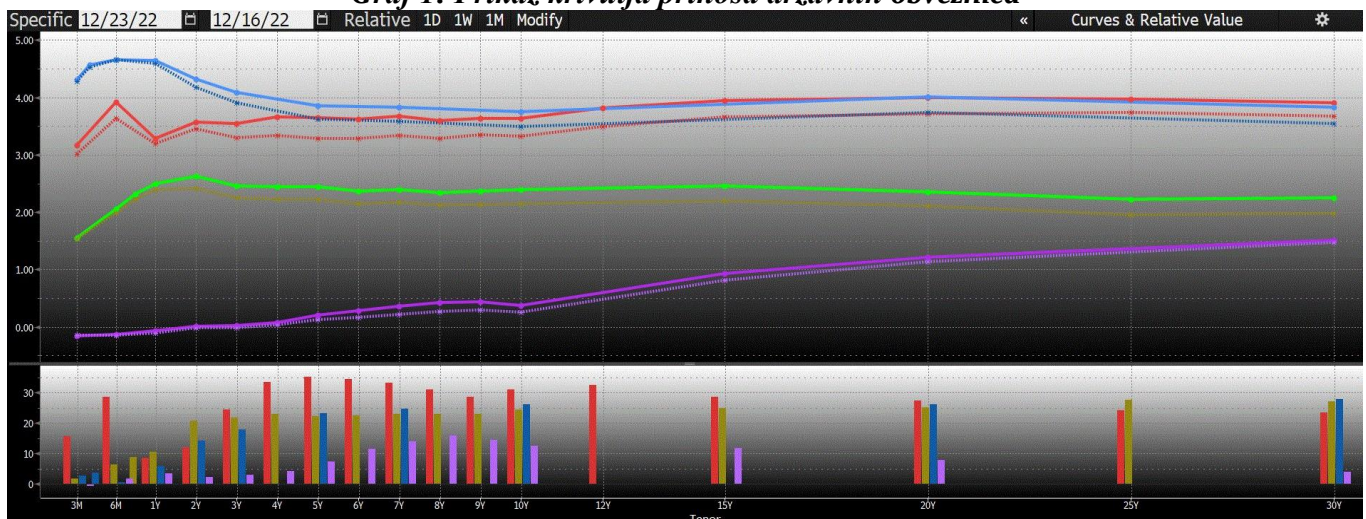
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	16.12.22	-	23.12.22	16.12.22	-	23.12.22	16.12.22	-	23.12.22	16.12.22	-	23.12.22
2 godine	2.43	-	2.76	↗	4.18	-	4.32	↗	3.49	-	3.61	↗
5 godina	2.22	-	2.45	↗	3.62	-	3.86	↗	3.31	-	3.65	↗
10 godina	2.15	-	2.40	↗	3.48	-	3.75	↗	3.33	-	3.64	↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	16.12.22	-	23.12.22
3 mjeseca	1.589	-	1.779
6 mjeseci	1.984	-	2.047
1 godina	2.430	-	2.584

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 23.12.2022. godine (pune linije) i 16.12.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Rast prinosa obveznica eurozone nastavljen je tokom prošle sedmice. U petak su prinosi dvogodišnjih njemačkih obveznica zabilježili priličan dnevni rast od 21 baznog poena, pa su na sedmičnom nivou prinosi ovih obveznica povećani za skoro 34 bazna poena. Prinosi petogodišnjih i desetogodišnjih njemačkih obveznica su zabilježili rast od 23 do 25 baznih poena. U istom periodu rast prinosa italijanskih obveznica iznosio je između 12 i 21 bazni poen, a najveće promjene prinosa ovih obveznica zabilježene su na krajnjem dijelu krive. Na nastavak rasta prinosa najveći uticaj su imale izjave zvaničnika ECB nakon održane sjednice, a koje su potvrdile stav da je zbog i dalje visoke inflacije neophodno nastaviti sa povećanjem kamatnih stopa ove institucije. Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da bi povećanje kamatnih stopa od 50 baznih poena moglo da postane „nova norma“ određeni vremenski period, te da uprkos prognozama koje ukazuju na recesiju tokom zime u eurozoni, politika monetarnog pooštavanja mora biti nastavljena. Član UV ECB Centeno je izjavio da „svi podaci“ ukazuju

na to da se inflacija u eurozoni približava vrhuncu u IV kvartalu ove godine. Centeno, koji je i guverner Centralne banke Portugala, je dodao da ECB, kao i Centralna banka Portugala prognoziraju „veoma brz“ pad inflacije u 2023. godini, ali i da su dodatna povećanja kamatnih stopa „neizbježna“. Na kraju prošle sedmice očekivanja tržišnih učesnika vezano za pitanje vrhunca kamatnih stopa povećana su na nivo preko 3,40% u poređenju sa oko 2,90% očekivanih uoči sjednice održane 15. decembra. Ministar finansija Francuske Le Maire je izjavio da će se Francuska suočiti sa visokim nivoima inflacije tokom narednih nekoliko mjeseci, posebno vezano za pitanje cijena hrane, a da se očekuje da će vjerovatno polovinom naredne godine usporiti. Ministarstvo finansija Njemačke u mjesečnom izvještaju navodi da očekuje da će aktivnost Njemačke u IV kvartalu ove godine i u I kvartalu naredne godine ostati usporena, kao i da očekuje pad stope inflacije tokom 2023. godine. U mjesečnom izvještaju Deutsche Bundesbank je navedeno da je ekonomija Njemačke vjerovatno zabilježila blaži pad u IV kvartalu nego što je ranije očekivano, ali da je inflacija ostala na i dalje izuzetno visokom nivou.

Nakon višemjesečnih pregovora članice EU su prošle sedmice postigle dogovor o ograničavanju cijene prirodnog plina na 180 EUR za MW/sat čija primjena stupa na snagu 15. februara. Ovo je znatno niži nivo koji je provobitno predložila Evropska komisija i biće korišten samo ukoliko razlika u cijeni u odnosu na globalne cijene ovog energenta bude veća za 35 EUR po MW/satu.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G) OKT	-	2,2%	0,9%
2.	Troškovi rada – EZ (G/G) III kvartal	-	2,9%	3,8%
3.	Bilans tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR) OKT	-	-0,4	-8,1
4.	GDP – Holandija (kvartalno) final. III kvartal	-0,2%	-0,2%	2,4%
5.	GDP – Španija (kvartalno) final. III kvartal	0,2%	0,1%	1,5%
6.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.) DEC	-22,0	-22,2	-23,9
7.	IFO indeks očekivanog povj. investitora DEC	93,5	94,4	93,2
8.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka JAN	-38,0	-37,8	-40,1
9.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija DEC	-	107,8	106,5
10.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G) NOV	31,1%	28,2%	34,5%
11.	Proizvođačke cijene – Francuska (G/G) NOV	-	21,5%	24,7%
12.	Proizvođačke cijene – Finska (G/G) NOV	-	18,8%	22,3%
13.	Proizvođačke cijene – Italija (G/G) NOV	-	35,7%	33,2%
14.	Proizvođačke cijene – Španija (G/G) NOV	-	20,7%	25,0%
15.	Stopa inflacije – Belgija DEC	-	10,35%	10,63%
16.	Potrošnja stanovništva – Holandija (G/G) OKT	-	0,6%	2,2%
17.	Maloprodaja – Francuska (G/G) NOV	-	-3,1%	-5,6%
18.	Industrijske prodaje – Italija (G/G) OKT	-	12,5%	18,0%
19.	Stopa nezaposlenosti – Finska NOV	-	5,9%	5,8%

SAD

Tokom protekle sedmice zamjenik ministra finansija SAD Adeyemo je izjavio da je ekonomija SAD već pod uticajem najnovijih zbivanja u Kini i nedostatka energenata u Evropi, ali je u „boljoj formi“ nego što je bila ranije da izdrži takve pritiske. Adeyemo je dodao da je uvjeren u dobro stanje ekonomije SAD s obzirom na kontinuitet u otvaranju radnih mjesta, slabljenje inflacije i ogromne investicije koje će pomoći da se ublaže nedostaci u lancu snabdijevanja u godinama koje dolaze.

Preferirajuća mjera stope inflacije u SAD, PCE deflator, je smanjen u novembru u skladu sa očekivanjima. Inflacija je nastavila da se smanjuje krajem 2022. godine, pa su i očekivanja budućeg rasta cijena smanjena, čime su se pojačale nade da je najgori talas cjenovnih pritisaka konačno prošao. Dok se Fed bliži kraju ciklusa povećanja kamatnih stopa, podaci sugerišu da će troškovi pozajmljivanja ostati visoki tokom dužeg vremenskog perioda sve dok kreatori monetarne politike ne budu sigurniji da su pritisci na cijene u konstantnom silaznom trendu. Ekonomisti smatraju da postoji šansa od 70% da će ekonomija SAD utonuti u recesiju, dok je u prošlom mjesecu ova vjerovatnoća iznosila 65%.

Povjerenje među američkim graditeljima je u decembru smanjeno 12. mjesec zaredom, gdje čak ni pokušaji da se ponude podsticaji za potencijalne kupce nisu uspjeli da povećaju prodaju i promet u

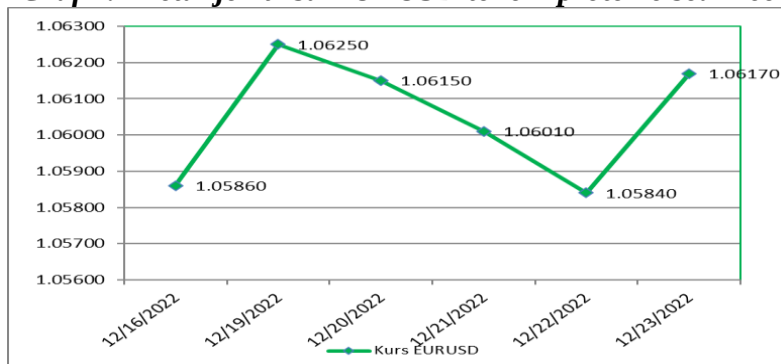
momentu rastuće inflacije i visokih kamata. Tržište nekretnina je imalo do sada najizraženije efekte agresivnog povećanja kamatnih stopa Fed koji imaju za cilj suzbijanje inflacije koja nastavlja da se drži na neprihvatljivo visokim nivoima. S druge strane, povjerenje potrošača u SAD je tokom decembra povećano na najveći nivo tokom posljednjih osam mjeseci pod uticajem ublažavanja inflacije.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	NAHB indeks tržišta nekretnina DEC	34	31	33
2.	Indeks započelih kuća NOV	1.400.000	1.427.000	1.434.000
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite 16. dec	-	0,9%	3,2%
4.	Prodaja postojećih kuća (M/M) NOV	-5,2%	-7,7%	-5,9%
5.	Indeks povjerenja potrošača DEC	101,0	108,3	101,4
6.	GDP (Q/Q) III kvartal	2,9%	3,2%	-0,6%
7.	Lična potrošnja III kvartal	1,7%	2,3%	2,0%
8.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 17. dec	222.000	216.000	214.000
9.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih 10. dec	1.675.000	1.672.000	1.678.000
10.	Vodeći indeks NOV	-0,5%	-1,0%	-0,9%
11.	PCE deflator (G/G) NOV	5,5%	5,5%	6,1%
12.	Porudžbine trajnih dobara P NOV	-1,0%	-2,1%	0,7%
13.	Indeks raspolož. potrošača U. iz Mičigena F DEC	59,1	59,7	56,8

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,0586 na nivo od 1,0617.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Velika Britanija će produžiti garantnu šemu za hipoteke kojima se pomaže građanima da steknu nekretninu, za još jednu godinu u pokušaju da se podrži tržište u uslovima „složenih vremena“ kako je trenutno stanje opisala Vlada.

Iz hipotekarnog kreditora Nationwide smatraju da izgleda da se cijene kuća u Velikoj Britaniji nalaze na putu da zabilježe pad za oko 5% u narednoj godini jer se kupci suočavaju sa većim kamatnim stopama, većim pritiscima na raspoloživi dohodak, kao i sa potencijalnim rastom nezaposlenosti. Glavni ekonomista Nationwide smatra da su prisutni silazni rizici, ali da još uvijek postoje dobre šanse da u narednoj godini dođe do pada cijena nekretnina uz stabilizaciju blago ispod nivoa koji je zabilježen pred pandemiju, što bi možda bio pad za oko 5%.

Ministar finansija Hunt je istakao raniji stav da ne želi mijenjati planove potrošnje. Oni ne daju mogućnost da plate u javnom sektoru održe rast u skladu sa inflacijom koja je u oktobru dostigla najveći nivo u posljednjih 41 godinu. Hunt je, u ovom kontekstu, istakao da postoji jasan plan kojim će se inflacija prepoloviti naredne godine, ali to ipak zahtijeva neke teške odluke kako bi se javne finansije vratile na održive temelje.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Llyods poslovni barometar DEC	-	52	47
2.	Pozajmice javnog sektora (u mlrd GBP) NOV	14,5	21,2	13,4
3.	Tekući račun (u mlrd GBP) III kvartal	-20,1	-19,4	-35,1
4.	GDP (Q/Q) F III kvartal	-0,2%	-0,3%	0,1%
5.	Lična potrošnja (G/G) F III kvartal	-0,5%	-1,1%	1,2%
6.	Potrošnja Vlade (G/G) F III kvartal	1,3%	0,5%	-1,4%
7.	Izvoz (G/G) F III kvartal	-	8,9%	8,0%
8.	Uvoz (G/G) F III kvartal	-	-3,6%	-3,2%
9.	Ukupne poslovne investicije (Q/Q) F III kvartal	-0,5%	-2,5%	5,5%

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,87159 na nivo od 0,88111. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,2148 na nivo od 1,2053.

JAPAN

Na sastanku MPC, BoJ je zadržala politiku ultraniskih kamatnih stopa i time odbacila dugoročne tržišne špekulacije da će prilagoditi monetarnu politiku u talasu globalnog pooštavanja. BoJ je zadržala referentnu kamatnu stopu na nivou od -0,1%, dok je ciljani nivo prinosa na desetogodišnje državne obveznice ostao na 0,0%. Međutim, BoJ je donijela iznenađujuću odluku da udvostruči dozvoljeno odstupanje od cilja prinosa desetogodišnjih obveznica u iznosu od +/- 50 baznih poena sa prethodnih 25 baznih poena. Ovim potezom je uticala na pad cijena državnih obveznica, kao i na jačanje JPY. Kada je Kuroda preuzeo mandat u BoJ prije skoro deset godina, napravio je velike promjene sa snažnim programom kvantitativnih olakšica. Sada, kada se sprema da se povuče sa pozicije guvernera u aprilu, ponovo je iznenadio povećanjem granice prinosa na desetogodišnje obveznice.

Vlada Japana planira emisiju obveznica u vrijednosti preko 35,6 biliona JPY kako bi finansirala prvobitni budžet u vrijednosti preko 114,4 biliona JPY u narednoj fiskalnoj godini koja počinje u aprilu. Istovremeno, Vlada je povećala prognoze ekonomskog rasta zemlje za narednu fiskalnu godinu na osnovu očekivanja veće poslovne potrošnje i značajnih povećanja plata za koje smatra da podupiru potrošnju. Poboljšane prognoze, koje predstavljaju osnov za godišnji plan budžeta, naglašavaju kako je Japan spreman da izbjegne globalno usporavanje ekonomskog rasta zahvaljujući snažnoj domaćoj potražnji podržanoj ponovnim otvaranjem ulaznog turizma.

U petak je objavljeno da je stopa inflacije u Japanu povećana u novembru na 3,8% sa 3,7% godišnje, premašivši ciljani nivo inflacije od 2% već osmi mjeseci zaredom. Inflacija u Japanu se dodatno ubrzala najbržim tempom od 1981. godine, čime bi se mogle podstaći špekulacije da je BoJ bliža sada nego ikada prije promjeni monetarne politike, koja bi se mogla očekivati i u januaru.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Porudžbine mašinskih alata F NOV	-	-7,7%	-5,5%
2.	Vodeći indeks F OKT	-	98,6	98,2
3.	Koicidirajući indeks F OKT	-	99,6	100,8
4.	Stopa inflacije (G/G) NOV	3,9%	3,8%	3,7%
5.	Stopa temeljne inflacije (G/G) NOV	2,8%	2,8%	2,5%
6.	Prodaja širom zemlje (G/G) NOV	-	4,5%	11,4%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 144,83 na nivo od 141,05. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 136,60 na nivo od 132,91.

NAFTA I ZLATO

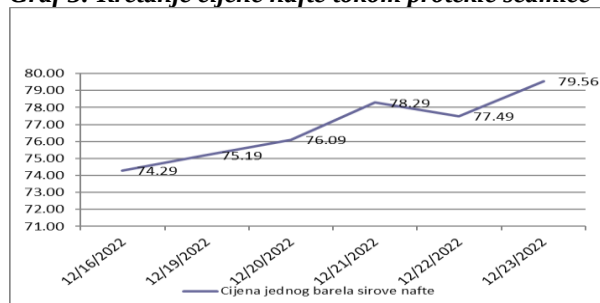
Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 74,29 USD (70,18 EUR).

Tokom protekle sedmice cijena nafte je uglavnom imala tendenciju rasta. Početkom sedmice cijena nafte je povećana pod uticajem procjena investitora oko buduće tražnje za naftom od strane Kine, nakon što je napustila striktnu politiku „nula Covid19“, dok se nastavlja izražen efekat koji na tržište ostavlja zabrinutost zbog ekonomskog usporenja. Narednog dana cijena nafte je nastavila sa rastom jer su pad zaliha ovog energenta u SAD i rizici isporuke nafte nadjačali zabrinutost zbog ekonomskog usporenja. Sredinom sedmice cijena je nastavila da se povećava nakon što su objavljeni podaci da su zalihe nafte u SAD smanjene, dok su investitori fokusirani na posljedice sankcija G7 usmjerenih na ruski izvoz nafte i prihode. Tokom trgovanja u četvrtak cijena je smanjena nakon aprecijacije dolara pod uticajem boljih od očekivanih podataka za GDP u SAD.

Cijena nafte je u petak ponovo povećana, te se cijena našla na najvećem nivou u posljednje tri sedmice, nakon što je Rusija upozorila da bi mogla smanjiti obim ponude nafte za čak 700.000 barela dnevno u odgovoru na sankcije koje su uvedene prema izvozu nafte iz ove zemlje. Posmatrano na sedmičnom nivou cijena jednog barela sirove nafte je zabilježila rast od 7,09%.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 79,56 USD (74,94 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.793,08 USD (EUR 1.693,82).

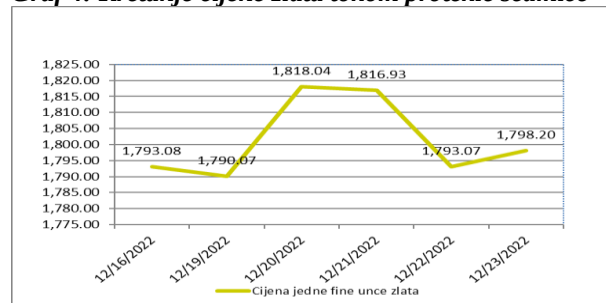
Početkom sedmice cijena zlata je blago smanjena pošto se dolar prilično učvrstio nakon zvaničnih komentara predstavnika Feda koji su signalizirali dalju restriktivnu politiku dok se inflacija ne suzbije. Već narednog dana došlo je do rasta cijene zlata nakon što je Banka Japana (BoJ) donijela neočekivanu odluku da utiče na krivu prinosa, što je potreslo tržište. BoJ je donijela iznenađujuću odluku da udvostruči dozvoljeno odstupanje prinosa desetogodišnjih obveznica od cilja u iznosu od +/-50 baznih poena sa prethodnih 25 baznih poena. Ovim potezom je uticala na pad cijena državnih obveznica, kao i na jačanje JPY.

Narednog dana cijena zlata nije bilježila značajne promjene kako se dolar stabilizovao, ali i zbog toga što su investitori očekivali objavljivanje ekonomskih podataka za SAD koji su trebali dati više naznaka o ekonomiji SAD. U četvrtak, nakon objavljenih podataka o ekonomiji SAD, cijena zlata je smanjena jer je pokazano da se ekonomija SAD oporavila brže nego što se ranije očekivalo, a što je dovelo do aprecijacije dolara.

Cijena zlata je tokom trgovanja u petak bilježila blagi rast pod uticajem slabijeg dolara.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.798,20 USD (EUR 1.693,70). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 0,29%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.